

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 »

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
(2 քիւ մեկ ծրարով)
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

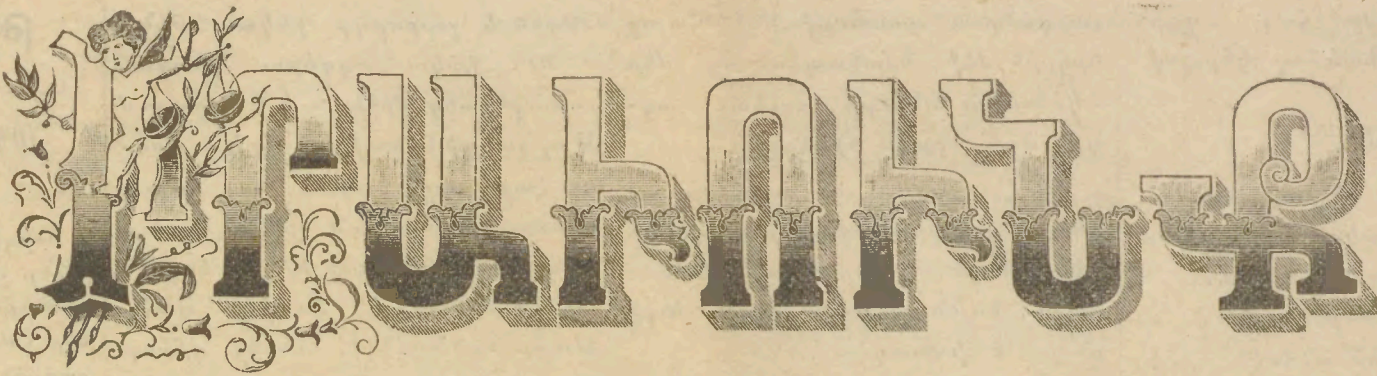
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 տղ.
Վեցամսեայ 1.50 »

4 Ա. Ն. ԽԻԿ

— 0 —

Խանութան տղը
20 սանթրիմ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՑԷ

Rédaction du journal

„Iraouunk“

V A R N A (Bulgarie)

— 0 —

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

— 0 —

Գրութիւնք եւ
չիւ սրութիւնք

ԴԱՇՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ [1]

ՌՈՒՍ ԵՒ ՀԱՅ

ԱԶԳԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

— 0 —

... Խմբագիր.

Պաշտօնէն ձեռքս անցաւ Տաճկերէն
Թարգմանութիւնը այն Դաշնագրու-
թեան որ կ'ընդունուի 1894. դարուն
Ռուսաց եւ Հայոց միջեւ Հայկազնեան
Թաղաւորութեան կ'անաք տալու հա-
մար, զոր ապա Ռուսական խարդախ
քաղաքականութիւնը չգործադրեց,
խարխլով զմեզ: Այդ ձեռագիրը կրկին
Հայերէնի թարգմանեալ ջանացի, որ-
չափ կարիքի էր ճշգրիտ խմատը հա-
նել սոյն խեղճուկ տետրակէն, որուն
Թարգմանիչը ինքն ալ կը ցաւ թէ
պարզապէս հայերէն բնագիրն ընդ-
րինակելով լաւագոյն գործ մը բրած
պիտի ըլլար: Ձեզ կը զրկեմ սոյն
Թարգմանութիւնը, որպէսզի տպէք
եւ ծանօթացնէք այսպէս Ձեր ընթեր-
ցողներուն, թէ սխալ ճանաչող մըն
ալ մեր Ռուսիոյ Ձարին յարկը պիտի
ըլլար. որովհետեւ Անգլիա զմեզ լը-
քելէն վերջն ընդհանուր համոզում մը
գոյացաւ թէ Ռուսական քաղաքակա-
նութեան հետեւելու է:

Կը յուսամ թէ Իրաւունքի էջերը
բաց պիտի ըլլան սոյն բաղձանքիս
եւ ատոր համար կ'անխաւ շնորհակա-
լութիւնս կը յայտնեմ:

Մ.

Ա.— Ամեն բանէ տելի նախ եւ
առաջ հարկ է, որ երկու ազգե-
րուն միջեւ բարեկամութիւն եւ մի-
ութիւն լինի, զի գրուած է.
«Դուք ամենքնիկ եղբայրներ էք»
այս պատճառաւ. մէջերնիս կ'ընա-
կան երկպառակութիւն թո՛ղ չը
տրիք: ո՛չ Ռուս ազգէն մեր եկե-
ղեցւոյն համար եւ ո՛չ ալ միջեւ ա-
նոցին համար. որովհետեւ Քրի-
ստոս մեր Տէրութենէ ուրիշ բան
չմտաց, բայց եթէ Սէր եւ Հա-
ւատք, ինչպէս Քաղաքացւոց թրդ
թոյն հոթնորորդ զլիտոյն վեցե-
րորդ համարին մէջ կը գրէ «պէտք
է զիրար յարգենք եւ նոյն կրօնին
ու եկեղեցւոյն հիմնադիր մեր տի-
րջը Յս. Քս. խօսքովը զօրա-

նանք, որ բոստ. «իմ աշակերտնե-
րս բլաւնիդ զձեզ ամով ճանչ-
նան, որ զիրար սիրէք»։ Ոչ ոք պատ
ճառաւ անհրաժեշտ է, որ մեր փո-
խադարձ եկեղեցիներուն մէջ մըտ-
նենք եղնեք, որ կռիւ չպատահի
եւ մէկ սրտով խոնարհինք Սրբ.
Երրորդութեան առջեւ հաւատա-
լով Աստուծոյ Որդւոյն մեր փրկի-
չին Յս. Քս. ի մարդանելուն, այն
որ ճշմարիտ Աստուած եւ կատա-
րեալ մարդ լինելով մեզի համար
ինքզինքը զոհեց, ինչպէս որ Հա-
ւատամքի մէջն ալ կրկնուելով կը
փառաբանուի թէ՛ անոնց եւ թէ՛
մեր եկեղեցիներուն մէջ եւ ա՛ն է
արդէն ամբողջ քրիստոնէութեան
հիմունքը մարդկային մօքին ըմ-
բանմամբ:

Բ.— Իրաւունքի ազգին ըմ-
բանները այս համաձայնութեան
մէջ չընդունելու որպէսզի խառնա-
նակութեան եւ կռուի պատճառ չը
լինին:

Գ.— Կը պատահի որ թուրք
եւ անհաւատ ազգերէն քրիստոսի
հաւատք ընդունող լինի, ո՛ր ազ-
գին ազանգն ընտրէ ա՛ն մկրտէ
զանի եւ քրիստոնէութեան միջեւ
կող ու կռիւ տեղի չ'ենենայ:

Դ.— Երկու թաղաւորութեանց
միջեւ մեծ դաշինքով բարեկամու-
թիւն լինի յաւետեանս:

Ե.— Հայաստան երկրին մէջ
պէտք եղածին չափ Ռուս զօրք
գտնուի Ռուս զօրավարով մը ժո-
ղովուրդին ապահովութեան եւ ու-
րիշ տէրութիւններէ այսինքն Պար-
սիկ եւ Թուրք ազգերէ ունեցած
հրկիւզին համար եւ թագաւորաւոր
նեղէն մին գրուի արքայական պա-
լատը:

Զ.— Գերիշխանութիւնը լինի
այնպէս ինչպէս էր Յոյն եւ Պար-
սիկներու միջեւ թաղաւորի տուր
քը ոսկոյ եւ արծաթի հանքերէն
տրուի եւ պատերազմի ժամանակ,
հարկ եղածին չափ, իրարու օգ-
նութեան համար:

Է.— Քանի որ պիտուի եւ վե-
հափառ կայսրուհին մեր երկրին
ու մեր կորստուած թագը ձեռք ձը
գիւլու զիտի օգնէ մեզի, պատշաճ
է որ մեր արքային ընտրութիւնն
ալ իր հաճութեամբ լինի, մի-

այն թէ լինի՝ մեր ազգէն, լինի
իր Պալատականներէն, պէտք է
հաւատարիմ անձ մը լինի:

Ը.— Ո՛վ ալ լինի թագաւորը
Հայ ազգին օրէնքին համաձայն եւ
մեր նախկին թագաւորներուն նը-
ման, պիտի օժտուի վաղարշապատ
մայրաքաղաքին մէջ, ի Սրբ. Էջ-
միածին:

Թ.— Թագաւոր անխաւ քաղա-
քը պիտի լինի վաղարշապատը,
կամ Անի մայրաքաղաքը եւ կամ
Արարատեան գաւառին յարմար
մէկ քաղաքը:

Ժ.— Արքայական նշան պիտի
լինի. սպիտի պտուղնուշան՝ Նո-
յեան տապանը եւ ժապուէնն ալ
երեք գոյն՝ կարմիր, կապուռ եւ
կապոյտ, ծիրանի գօտիի երանգ-
ներով, համաձայն անոր որ Աս-
տուած ջրհեղեղէն յետոյ ի նշան
հաշտութեան տուաւ Նոյ Նահա-
պիտին:

ԺԱ.— Եթէ ուրիշ մի սպիտի
տրուի, հարկ է որ պատկերին Ս.
նշանը Ս. Լուսաւորչի անուամբ
լինի, ինչպէս որ հաւնուի:

ԺԲ.— Առաջին պատմականներն
լինի Քս. դատաւարը, այն զոր
զրկեց Արքայ թագաւորին. պատ-
մականներն իր կարմիր ժապուէնով
տրուի պատերազմի մը յաղթական
անձերու:

ԺԳ.— Արքայական կնիքը մեծ
Արշակունեաց հարստութեան սո-
վորութեան համեմատ քրիստոնէ-
ութենէ առաջ կող մէկ գլխով
Արծիւ լինի. քրիստոնէութեան
ժամանակ ունեցած Երկու Առիւծ
նշանը փոքր Հայքի պատճառաւ
էր. նոյնպէս ալ զարգարուած լի-
նին մեր թագաւորական գրօշակն
ու գրամները:

ԺԴ.— Մեր ազգին նախկին նա-
խարարներուն եւ տոհմականներուն
տեղերն սրտաւի, ոչ չափ որ կա-
լին եւ եթէ վկայագրերով կարելի
լինի հաստատելու ետ տրուին վե-
րստին ժառանգորդներուն եւ ազ-
գին մեծութիւնը պահպանուի:

ԺԵ.— Եթէ արգարեալ նախարա-
րութիւնները հաստատուին, ժո-
ղովուրդը իշխաններուն ստորակ չը
լինի, որ մի առ մի ծախեն. ալ
լինի այնպէս, ինչպէս էր Ռոմանց

ւոց եւ Պարսից թագաւորներուն
ժամանակ. միայն արքային ծա-
ռաները պիտի համարուին եւ եթէ
թագաւոր մը հաճի տոհմիկի մը
չնորհ մ'ընել, կամ գիւղ մը իր
բնակիչներովը նուիրել, առնող
տոհմիկը կարող պիտի լինի գիւ-
ղը ծախել, այսինքն միայն հողը
իր կալուածներովը, բայց ոչ մէջը
նստող ժողովուրդը. քանզի Յոյ-
ները Արշակունեաց իշխանու-
թեան անկումէն յետոյ զմեզ գերի
վարել օգնեցին իրենց իշխաննե-
րուն, սակայն ազգը չընդունեց եւ
այս պատճառաւ ալ նախամեծար
համարեց Պաղատաի խալիֆային
հպատակիլ. որպէսզի ազատ ապ-
րին:

ԺԶ.— Վաճառականութեան հա-
մար երկու թագաւորութեանց մի-
ջեւ օրէնք մը հաստատուի եւ մէն
մի վաճառելի իրի համար մաքս
վճարուի. ապա համար ալ կաս-
պից Ծովը մեզի նաւահանգիստ
տրուի:

ԺԷ.— Փոխտական պիտուրեն-
րու եւ հպատակներու համար կա-
նոն մը գրուի, որպէսզի հասկցուի
թէ Ռուս իշխանապետներն ու
մեր ազգին տկանտուր անձերն
ինչպէս պէտք է ընդունել:

ԺԸ.— Կաթողիկոսին ընտրութիւ
նը, ինչպէս այժմ կը լինի, ամ-
բողջ ազգին քուէովը պիտի կա-
տարուի:

Եւ այս բանին մեր ազ-
գին խիստ բարեացակամ պետն էր
Գրիգոր Ալեքսանդրովչին իշխա-
նուհին Պօտէմ, որուն պորովա-
գութ սրտին ողորմածութեամբ
ամեն ձեռնարկ կը յառաջդիւնէ,
որպէս Աստուծոյ շնորհն ու հրեշ-
տակը առ մարդիկ: Այս գրուե-
ցաւ հայ ազգին կողմէ Յովսէփ
Արքեպիսկոպոսին ձեռամբ եւ տը-
րուեցաւ վեհ. կայսրուհւոյն: Ձը-
րոյց կը չըլլի մեր մէջ գաղտնի
նամակով, թէ Գրիգոր Ալեքսան-
տրովչին Պօտէմ իշխանուհին ուժ
գնապէս կաշխատէր այս գործն
ի զլուխ հանել եւ միշտ կը հա-
մողէր կայսրուհին որ զինքը հայ
ազգին թագաւոր կարգէ: Ասոր
համար կայսրուհւոյն հրամանովը
այս դաշնագրութիւնը գրուեցաւ

(*) Վատահեկ բարեկամէ մը զըր-
կուած սոյն հետաքրքրաշարժ թարգ-
մանութիւնը խղճմասօրէն նոյնութեամբ
հրատարակել հարկ տեսած ենք
Մ. Խ.

Հայ ազգին պայմաններուն հետեւեալ կերպով.
Առաջին անգամ թարգմանած

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

1. Հայկական իշխանապետութիւնը հրովարտական լինի հայկական օրէնքին համեմատ:

2. Հայոց իշխանը հարկ է որ լինի բուն իսկ մեր տոհմէն, հայ և հայ եկեղեցւոյն դաւանող:

3. Ռուսաց կայսեր զօրքէն 2 հազար ալրուծի, 2000 հետեւակ և 2000 թնդանօթմաձիգ իրենց ռազմավորեցով, պետերով և պաշարով և միւս ամեն պիտոյքով քըսան տարի կառավարութեան ծախքովը պէտք են մնալ Հայաստան երկրին և ազգին ապահովութեանը համար:

4. Իւրաքանչիւր բերդ և զինուորական պատրաստութիւն Ռուս զօրավարին ձեռքին տակը պիտի լինի մինչև հայոց երկրէն ելլալը:

5. Հայոց ազգէն Ռուսաց կայսեր 6000 զինուորին պետերուն հետ միասին եղած ծախսերը վճարուին. մէն մի տարւոյ համար 60,000 թուման. ասոնց 30,000ը ոսկի և արծաթ լինի և մնացած 30,000ը՝ հաց և զինի:

6. Վերոյիշեալ 6000 Ռուս զինուորին վերատին իրենց կայսեր դառնալը հետեւեալ կերպով պիտի լինի. 2000 զինուոր 10 տարի վերջ, 2000 զինուոր 15 տարի վերջ և 2000 զինուոր 20 տարի վերջ. Իւրաքանչիւրին համար համաձայնութիւն գոյանայ ժամանակին վերադարձին մէն մի զինուորին ծառայութեան համեմատ և հայ ազգը պիտի ծախս վճարէ ամեն 2000 զինուորի տարեկան 20 հազար թուման:

7. Քսան տարին լրանալուն հայ ազգն եթէ ամբողջապէս վճարած չլինի վերոյիշեալ տուրքը Ռուսաց կայսեր, պարտքը չը ջնջուի: Հայ ազգը այն մնացորդը պիտի վճարէ կայս. գանձուն 16 տարւան ժամանակամիջոցով և իւրաքանչիւր տարի տասը բաժնին մէկը:

8. Հայ իշխանութեանց կողմէ ինչան հպատակութեան ամեն տարի Ռուսաց կայսեր նուէր տրուի 20 մըսկալ գետ ոսկի, 2 ձի և երկը ոչխար:

9. Հայ ազգը պէտք է որ ճանչնայ Ռուսաց կայսրն իր իր ազատարարը ոտնձգութենէ և այս պատճառով հարկ է որ բարեկամ մնայ Սիւր և թշնամիին թշնամի և կայսրն ալ պէտք է որ սիրէ իր բարեկամներն և վտարէ հայուն թշնամին:

10. Եթէ կայսերական հրամանագիր ելնէ թէ հայ ազգէն զինուոր ընդունուի. ազգերնիս պատրաստ լինի 6000ի չափ զինուոր տալ. պայմանով որ ծախսն ալ ազգը վճարէ, ինչպէս վերը հինգերորդ յօդուածը կը տրամադրէ:

11. Իւրաքանչիւր կարգաւոր կամ զինուոր եթէ կայսեր հաճոյ է

յարգանք և պատիւ վայելէ հայոց երկրին մէջ, նմանապէս ալ մեր ահանաւոր անձերը Ռուսաց ազգին մօտ՝ որպէս իրենցը:

12. Հայ ազգը Ռուսաց դաւանանքը յարգանքով փառաւորէ իր եկեղեցւոյն օրէնքներուն համաձայն, նոյնն ալ Ռուս ազգը մեզի ընկու է փոխադարձ:

13. Բացարձակ արտօնութիւն տրուի Ռուսաց երկրէն երթեւեկող իւրաքանչիւր արհեստաւորի և կամ վաճառականի եւ նա որ կը մտնէ հայկական հողը մաքսի տուրքը վճարէ հայ ազգին կանոններուն համաձայն: Նմանապէս հայիցը աներկիւղ մտնեն հինին Ռուսաց հողը, ինչ արհեստի ալ պատկանին վճարելով մաքս Ռուսաց օրէնքին համեմատ:

14. — Թանցանքով փախստականները, լինի Ռուսաց հողէն հայկական հողը, լինի հայոց հողէն Ռուսաց հողը, ընդունուին միմիայն իրենց անձնական կեանքին ապահովութեան համար, ոտկայն պատուէ զրկուին ինչ պաշտօնի մէջ ալ եղած լինէին կանխաւ: Բայց երբ փախստականը պարտական մ'է հայու մը կամ Ռուսի մը, հարկ է որ դատուի, այն երկրին օրէնքին համաձայն, ուր որ ապաստանած է. Եթէ փախստականը եկեղեցական մ'է, պէտք է զնա իր Պատրիարքին վերադարձնել:

15. — Հայ ազգին կառավարութիւնն իր երկրին օրէնքներուն համաձայն պիտի տիրապետէ և եթէ չափազանցութիւն մը պատահի իր կանոններուն համեմատ պիտի զսպէ:

16. — Ռուսաց կառավարութիւնը պիտի ճանչնայ հայ ազգը, իւր հայկական թագաւորութիւն և հայոց բարձր գեապանը պիտի նստի Բեթերսպուրկ:

17. — Ինչպէս յայտնի է հին ժամանակներէ ի վեր Սլաւոնից և վրաց հետ դարացնութիւն և ազգակոտորութիւն սննինք և քանի որ այժմ ալ սերտ մտերմութիւն կայ մեր միջև, այս պատճառաւ, ի պահանջն հարկին եթէ 6000 զինուոր կուտանք Ռուսաց, ազատ լինի հայ ազգը օգնելու նախ Ազոուսներուն և վրացիներուն իր կարողութեան չափով:

18. — Վեց հազար կայս. զինուորներուն համար լինելիք ծախսին վճարման իրը ապահովութիւն Հայոց երկրին ամբողջ հասոյթէն տասնին չորսը երաշխաւորութեան տրուի այսպէսով տասնին չորսն ալ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին տրուի քահանաներու, ազգաւորներու, որբերու և վանքերու նորոգութեան ու ուրիշ պէտքերու համար, իսկ մնացորդը ամբողջ Հայոց տներուն:

19. Սոյն վճարումները լինին տարւոյն չորս եղանակներուն սոյսինքն տուալինը՝ Մարտ 20ին երկրորդը Թուրքիա 20ին, երրորդը Սեպտեմբեր 20ին և չորրորդը Դեկտեմբեր 20ին:

20. — Երկու ազգերու թագաւորութեանց միջեւ ու է սխալում թող յանդիմանութիւն կրէ Ռուս ու հայ ազգէ, որմէ որ կուրը սկսաւ, պարտական լինին բոլորք և պատասխան տալ երկու կողմէն ալ Գերմանիոյ և Հռովմի վեհ. թագաւորներուն և անոնց վճիռը թող երկու կողմէն ալ ճշմարտութիւնը համարուի:

Այսպէս, եթէ ընդունուի այս Հայոց կաթողիկոսին, իշխաններուն և տոհմիկներուն հաւանաւթեամբը տպուի՝ ասկէ 200 օրինակ 1779 թուին:

Թարգմանեցաւ Կաշնադրութիւնը այս Ռուս կառավարութեան լամի Տեռն 1786. Բեթերսպուրկ ձեռամբ Շամիրամեան Եղիա. զար Նոյ Զուխագի:

ՆԱԽԱԿ ՊԱՐՍԵԱՍՏԱՆԵՆ

ԴԱՆԻՔԺ. — Պարսիկ կառավարութեան Պելիթիացի պաշտօնեաները մեր երկրին օգտակար ծառայութիւններ կը մատուցանեն: Մանր տուրք դրին ու տեղիքներու սրտածման դէմ. այս շնորհիւ ցորենը առջի տարինէն լին քառապատիկ աճանցած է և ժողովուրդը աճանութեան մէջ կ'ապրի:

Վեհ. Շահը Վարչական դրութիւնը կազմակերպել կը ջանայ լրջօրէն. այն պէս որ չարագործը կը պատժուի. բացարձակ ապահովութիւն կը տրիք Պարսկաստանի մէջ. թէեւ չունի ոչ կանոնաւոր բանակ և ոչ ալ կազմակերպեալ ոստիկանութիւն:

Դողն ու մարդասպանը անմիջապէս կը պատժուին. առանց միջոց տալու անոր որ դատավարութեան յամր ընթացքէն օգուտի: Ասկէ ամիս մը առաջ վատ մը կ'հանգիպի Ուրմիոյ լեռներուն մէջ 14 տարեկան պարկեշտ տղու մը. ասոր ընդգիմութենէն յուսահատ, կը կարէ ձեռքերը, ոտքերը և գլուխը: Կառավարութիւնը ձերբակալել կուտայ այդ ճիւղազը և կարճ հարցաքննութենէ մը ետք կը զրկէ հասարակաց հրապարակը, ուր կըսպանն զոհին ծնողքը և միւրքաւէպը (դահլիճ): Ոճրագործը կը պաշտախ զոհի ծնողքին որ նիւթական փոխարինութիւն մը ընդունին: Անոնք անողք կը մնան: Դահլիճը կը կարէ այն ստեն անոր ձեռքերը, ոտքերը և գլուխը, ինչպէս որ ինք ըրած էր խեղճ տղուն. այս միջոցին հանդիսաւ տեսները կը հայնոյթին ոճրագործին և կը պոռային դահլիճին «զանի աւելի անգթօրէն տանջէ» ըսելով: Թուրքիոյ մէջ ալ ոճրագործութիւնները որչափ պիտի նուազին եթէ կառավարութիւնը այս վճռակաւութեամբ պատժէ յանցաւորները, առանց ցեղի և կրօնի: Երբ չարագործները կը պատժուին Պարսկաստանի մէջ պարկեշտ մարդիկ ալ խաղաղ կերպով իրենց գործերով կը զբաղին: Ահա այսպէս Հայերը — խելացի յանգուգն աշխատասէր — որ քան զօր զէպի յառաջդիմութիւն նոր քայլեր կ'առնեն: Անոնք դարձեւ մէջ ունին բաւական ծաղկած վարժաբաններ, Տիկնանց ընկերութիւններ, բնթերցարաններ, Գրատուններ, ժողովարաններ և թատերական ներկայացումներ:

ԼԱՌՄԵՆԻ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Մեր մասնաւոր քրտակցին)
Սօփիա 2 Յուլիս

Ինչպէս գրած էի, Ռուսիոյ մեծ իշխանը չկրցաւ ի Սօփիա գալ. կերելի քաղաքական հաշիւներ ու նկատումներ չհերքեցին. ճամբորդութեան ծրարագրին մէջ ալ վերջին վարկեաններու մէջ փոփոխութիւններ տեղի ունեցան. կէս պաշտօնական թերթեր իսկ օրեր առաջ յայտարարեցին որ Ա. Միխայիլովիչ իշխանը Պուրկազէն Սթարա-Ջակօրայի, Գաղանլըզի վերայով Շիփդա պիտի այցելէ. այս ալ չեղաւ. քիչ կը խօսուէր, որ իշխանը Ռուսական կտոր մը հողին ալ բուրե պիտի տայ, եւ այսօր յայտնի է որ Գէօսթէնձէ եւս, Ռուսիոյ ծովեզերայայ այդ գեղեցիկ քաղաքը պատիւ պիտի ունենայ Ռուս իշխանին այսիւրութիւնն ընդունելու ծովէ կամ ցամաքէն:

Հարկ չկայ երթադրութիւններ ընել թէ ի՞նչ հաշիւներով կըլլան այս ամենը. որովհետեւ՝

Դժուարին չէ հասկնալ, երբ մարդ քիչ թէ շատ ծանօթ է Ռուս քաղաքականութեան եւ արդի պարագաներուն:

Ինչ որ ալ լլայս սակայն, պատիւ է Պուրկազին, որ վերջապէս այսչափ քիչ ժամանակի մէջ յաջողեցաւ քաղաքական դիրք մը գրաւելու Պարսանի մէջ յայտ բոլոր մեծ տէրութեանց:

Իսկ թէ ի՞նչ հետեւանք պիտի ունենայ այս այցելութիւնն քաղաքական տեսակէտով, ապագայն պիտի ցուցնէ անշուշտ. բայց այսօրուն ալ միշտ կը հրամայէ մեզ Ռուսը:

Յուլիսի գլուփօնները վճարելու համար ստակ չունէինք. Սարաֆով տակաւին չյաջողեցաւ փոխառութիւնը կնքելու. եւրոպական դրամատուններու քով ալ մեր վարկը կտորել մեր գործին չէր դար. զի ուղղակի պիտի վնասէր մեր ընկերք փոխառութեան գործին. Գաւալէթի կառավարութիւն փութաց օր առաջ մէկ միլիոն ֆրանք վճարել առ հայելու. խոստանալով քիչ աւելոր մէջ վճարել և մնացածը Բարիդէն կըսպասէր ստակ ինք գիտէ. իրողութիւնը ցոյց տուաւ որ, ամենաորոշմած Զարը հաճեցաւ հրամայել Ռուսական դրամատուն, որ 7-8 միլիոն ֆր. ի փոխառութիւն մը ընէ Պուրկազին. եղաւ եւ այսօր ազատ եւք յուլիսի գլուփօններու վճարումէն:

Թէ ի՞նչ ազդեցութիւն չըներ կամ չըրաւ սոյն դրամական օպերութիւն մեր տագնապալից օրերու մէջ. հարկ չկայ այլ եւ այլ ազգաց թերթեր կար դալու:

Գանդիս զիտած եմ. որ եւրոպական անտարբերութիւնը կամ դանդաղ շարժումը միշտ պատճառ եղած են, որ Ռուսիա իր արեւելեան ոտնձգութեան մէջ յառաջանայ:

Չէ՞ր կրնար Եւրոպա մեզ օգնել փոխ տալ. շատ լաւ կրնար ու կըլնայ. բայց ծանր կը շարժի:

Ռուսիա ստակ չունի. ինք ստակ կը փնտտէ իրեն համար Եւրոպայի հըրապարակի վրայ. սակայն երբ տեսաւ որ պիտի կրնայ իր ճանկը գնել մեր սրտին վրայ, ձեռք երկնցոց և մեզ տուաւ ստակ: Բայց քիչ է եղել սուսածը. եւ մենք պիտի աշխատենք որ Եւրոպայէն փոխ առնուինք առաջադրեալ միլիոնները, թէ ոչ Ռուսին 7-8 միլիոնով մեր գործը չի լմննար:

ինչո՞րք այս չէ սակայն. ազգացու-
թեանց զօրաւորագոյնը միշտ առաջի-
նքն է :

Եւրոպական 80-100 միլիոնները պի-
տի կրնան Ռուսիոյ 7-8 միլիոնի ազ-
գեցութիւնը կատարել Պոլսկար ժողո-
վորդի սրտին մէջ :

Թող տարօրինակ չերեւի, երբ ի մո-
տոյ տակաւին ուրիշ անակնկալներ
ալ տեսնենք :

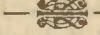
Արդէն կը խօսուի քիչ թէ չատ,
որ Իշխանը պիտի ամուսնանայ վաղ
թէ անազան : Գրեւեցաւ, որ Եւրո-
պական այլ եւ այլ արքայիքներէն
միայն հետ պիտի կապուի, ու ամիս-
քը դռնէ ցարդ սուտ ելան, սակայն
այսօր լրջօրէն կը խօսուի, որ մեր
Իշխանը Ռուսիոյ ի պալատին եւ յեւ-
րոպա մէկ հասիկ բարեկամին, Գա-
րաապի Նիզովա Իշխանին զտեք հետ
պիտի ամուսնանայ :

Քսէնիա ու թերորդ գաւալին է ըւ-
ր խորամանկ հօր. զեղեցիկ բան է,
կըսեն, եւ խնամալ կրթութիւն մը
ունի, ծնած է ի 25 թիւնէ 22 Ապրիլ
1881, ըսել է տակաւին 20 տարեկան
է եւ երկու ամսակաւ :

Աստուած չնորհաւ որ արասցէ, ըսե-
լիք չկայ. միայն թէ զեղեցիկութեան
եւ կրթութեան համար է, որ այս
միութիւնը պիտի ըլլայ :

Յայտնի է որ Եւրոպական մանա-
ւանդ տիրող զերգաստանի գաւազներ
հասարակ մահկանացուներու ձեռք չեն
տար, կը փնտռեն զեղեցիկն ու կիր-
թը, սակայն ո՞վ չէ համոզուած տա-
կաւին, որ կը փնտռեն եւ իրենց քա-
ղաքական շահեր, զորս կը նախա-
դասեն եւ ուրիշ բոլոր շահերէ աւելի
եթէ արդարեւ Գարաապի հետ
խնամի ըլլանք եւ այս ի հաճոյս Ռու-
սիոյ անշուշտ եւ ի հիմուկ Եւրոպա-
յի պախարակելի քաղաքակրթութեան
ալ միշտ ականջ կախենք. նոր օր,
նոր լուր :

Նոր օր եւ մեզ քաղաքիս հայ գա-
ղութին համար. թերեւ կամաց կա-
մաց գրեմ, այսօր այսչափը կը գրեմ,
որ մեր Գոմիսիօնը կամ անժամանակ-
եայն վերջնապէս հրաժարեցաւ. այ-
սօր եւ վաղը դպրոցական քննութիւն
ունինք եւ յառաջիկայ կիրարկէ ալ
գաղութական հանդէս, կ'աշխատուի եւ
Ընտրողական Ժողովը մը կազմութեան
թէ ինչեք կը դառնան եւ ինչ ստո-
րին ու գծուծ կիրքեր կը զործեն կամ
զործել կուզեն քանի չի պիտի թերա-
նամ մասնաձեւ ընել ի նկատի ունե-
նալով միայն ազգին շահն ու ճշմար
տութիւնը եւ ոչ այս ինչին կամ այն
ինչին մասնաւոր շահը :

Կ. Պոլսի 29 յունիս 1901

Բաղէշ եւ Կարին վիլայէթներուն
մէջտեղ գտնուած էկրէկ գաւառը ամ-
բողջովին երկու շարքի ի վեր մեծ
պակուցութիւն մէջ կը գտնուի : Հայտար
քիւրտ ցեղապետին մարդոց կողմէ
էկրէկի մէջ եղած յայտարարութիւնը,
որով վեհապետին մէկ հրամանը կը
թողարկէր Հայերուն կողմէն իւր
թէ ասոնք իսլամութիւնը ընդգրկել
չուզէին, բոլոր մտքերը տխուր անձ-
կութեան մը մասնեց : Մտացի մար-
դիկ չեն ուզեր այս լուրին ճշգրտութե-
ան հաւատալ եւ կը կարծեն թէ այս-
պիսի հրաման մը ներկայիս մէջ թուր
քիոյ շահերուն անհամաձայն է : Բայց
ընակնութեան մեծամասնութիւնը մէ-

կէ աւելի անգամներ կոտորածներու
արհաւիրքը կրեց եւ որ սաստկապէս
տառապեցաւ անցած տարի աչգ կող-
մերու Հասանալի եւ Ճիպրանլի ցե-
ղերու 3000 քիւրտ ձեռքներուն ի-
րարու զէմ կուռելէն, կը վարանի
ինքզինքնին անկողնակալ անուա-
նող քանի մը հողերու ապահովիչ
խօսքերուն հաւատք ընծայելու :

Երկու կամ երեք տարիէ ի վեր
Քիւրտ ցեղապետները կուգան զօրա-
բանակին ընդհանուր հրամանատարին
եւ գաւառներու զինուորական կառա-
վարին ներքին պալատականութեանը տակ,
իրենց մարդերով ու կիներով իբր
բացարձակ ընտակալներ հայ գիւղե-
րու մէջ հաստատուելով, գիւղացիները
կըստիպեն որ իրենց ծառայեն. բո-
նուրեւեմ անոնց քրտինքին արդիւն
քը իրենց մէջ կը բաժնին, ուղած-
նուն պէս կը գործածեն անոնց կենդա-
նիքները եւ ինչքերը. կըզ-
բօնուին անոնց կիներուն եւ աղջիկ-
ներուն հետ. եւ իրենց հաճոյ եղածը
կանոն կամ կը գողնան :

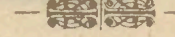
Խառն ազգ Ճիպրանլիցի իսլամ —
Չափուշի գիւղը հաստատուեցաւ. գաւա-
ռին վարչական ժողովին նախկին ան-
գամ Մահմադի գաւազը Շիւքրի աղա
էլբիս հաստատուեցաւ. հանրաձայնօթ
աւագակ Ճիպրանլիցի իսլամ Արօսի
մէջ բնակութիւն հաստատեց. Բօլիկ-
ցի իսլամ աղա, որ Նամանո հաս-
տատուած էր Ենիքի քէօյ փոխարեւե-
ցաւ, իր գաւազը Նամանոյի մէջ
ձգելով եւ ստիպեց հայերը որ, իրենց
ծախքով անոր տուն մը շինեն, իս-
լիկ երեք եղբայրները Ազէ — Մէլիք
հաստատուեցան. Բօլիկցի Էմէթին
գաւազներ Պարնազ հաստատուեցան,
Զիլիկցի Մօհր Գեա նոր Զօղու
հաստատուեցաւ. Հէֆթիլիցի Սիւ
ու իր եղբայրները Մահմադի քիւրտի
բացան. Գաւառնալիցի Սուսուֆ աղա
Քօրալ եւ Գուրու գիւղերը գրաւեց.
Գաւառնալիցի թաղապետ եւ Ալանի
ինքզինքնին տէրը հրատարակեցին
Գրեմալա, Սալվօրի, Գարա չօպան
եւ Կալմանալ գիւղերուն :

Թագէտին իր զեղեցիկութեամբ ալ
նշանաւոր արիւնքու աւագակ մըն
է. նա Կարնոյ նահանգը բաւական
ասան սարապեցելով ետք, քանի մը
տարիէ ի վեր Վալիին հպատակու-
թիւն կը յայտնէ. ինք գիշերուան մը
մէջ վեց հողի սպաննեց իր գաղտնի-
քը :

Քիւրտ տէրերէ զերծ հայ գիւղերը
հաղուապիտ են : Քանի մը օր առաջ
զինուած քիւրտերու ջոկատ մը 25-
վրէմէ գիւղը մտաւ եւ 100ի չափ ա-
նասուն (ձի, կով, գոմէշ, եզ) տարաւ :
Այս խուժը կը վերաբերի թագէտին
որ հիմակ Համիտի ճեղքազօրքին
մէջ գեր գնդապետ է : Միեւնոյն ա-
տեն Տէնտէվէրանէ եկող զինուած
քիւրտեր մինչեւ Գարաքօթի կը
յառաջանան եւ 67 զուլա խոշոր ա-
նասուններ կը քշեն :

Այս գաւառի զինուորական հրամա-
նատար Մահմադի փաշա Հայերուն
տրտուցները դադարեցնելու միջոցը
գտաւ. այսինքն քիւրտերու եւ քիւրտ
սպաններու չարագործութեանց զէմ ի-
րեն բողոքող հայերը չարաչար կը գա-
նակածուին մինչեւ որ զգայալիկ ըլ-
լան : Այս պատճառաւ միւս հայերը
չեն համարձակիր կառավարութեան
բողոքելու. առաջին կառավարութիւ-
նը խոնարհ ծառան եղած է այս նոր
բռնակալներուն, որոնց քահանայքն
կախուած ունի Հայոց բողոք : Իրենց
կրօնքը ու ազգի թիւնը կորսնցնելու
վտանգին մէջ գտնուող այս գօթազգ
հայերը չեն գաղաղիք քաղաքակիրթ
ազգերու աջակցութիւնը խնդրել,
բայց ընդունին, աւագ, Յանուն
մարդիկ թեան կարեկցող ձեռք մը տա
կաւին իրենց վրայ տարածուելու չե-
կա :

Քրօ Արմ եւրիս

«ԻՐԱՆԻՆԻ»-Ի ՊԱՏԱՍ ԽԱՆԵՐԸ

«Ազատ բեմ» կոչանոցին մէջ տալը
տրկող հինգը 60 տարեկան խելզնե-
րուն պատասխանել առանց զիջանելու
գիտենք այլեւ անոնց զգաստացոյցիչ
դատը ինչպէս տալ պէտք է :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարեկան Տ. Խաչիկ վարդապետի
երկամիայ անխոնջ աշխատութեան եւ
պեղումներուն շնորհիւ՝ Էջմիածնի
մօտ գտնուող եւ գեանի տաճի ծածկ
մնացած Զուարթնոց եկեղեցին հա-
զար հարիւր տարուան փլատակներու
տակէն բացուած է այսօր, եւ ուր Ս.
Գրիգոր Լուսաւորչի նշխարաց Գիւ-
տին նախատեսակը կատարուած է յու-
նիս 15ին Վեհ. Կաթողիկոսի ներկա-
յութեան, Երբմիս պատմաբաններ կը
վկայեն թէ Լուսաւորչայ Մասուհը
Զուարթնոց եկեղեցին մէջ ամփոփ-
ուած է : Այժմ այդ եկեղեցին վանքի
մը կը վերածուի եւ արդէն Խաչիկ
վարդապետ բաւական շէնքերով է :

—Ազգ. Պատրիարքարանի երկու գի-
ւանապետները Տ. Բարթող Թէլիան
եւ Տ. Կարապետ Խաչատուրեան ա-
ռաջարկած են Պատրիարքարանի քար
տուղար հանգուցեալ Տ. Ալիքսան Ար-
փիարեանի պաշտօնի աշխատութիւնը
իրենց մէջ բաժնելով անթերի կատա-
րել, պայմանաւ որ անոր 800 դու-
քուշ ածաթեղան ամբողջովին վճա-
րուի իր այրի կնոջ եւ զաւակներուն :

—Վէճի առարկայ եղող Թատրա-
կան ներկայացումներ՝ զոր 13 թիւ ա-
թոքը քննադատած էր, միայն 127
Փր. հասոյթի նշանակուած է ազգային
տոմարին մէջ, Հապա ինչ ըսել այն
պոռոտախօսութեան որով 350 Փր.
զուտ հասոյթ գոյացած ըլլալը կը յայ
տարարէին :

—Երկէկ սեղի ունեցաւ Սանթրալ
սրահին մէջ աւելոյս ազգ. վարժարանի
վիճակացոյցներու բախման հանգե-
սը :

—Բնիկ Սեբաստացի Տ. Գ. Մկրտիչ-
եան Բարիկ Հանքարանական վար-
ժարանէն հանքարան — ճարտարագէտի
վկայական ստացած է ճիշդօճ սխիւ-
նիկօն տիտղոսով : Տ. Գ. Մկրտիչեան
երեք տարուան մէջ յաջողած է լրաց-
նել չորս տարուան դասընթացը,
առանց զրոտավայրեր, սրճարան,
Թատրոն եւն. յաճախելու :

—Պատրիարքարանը Մարտիկոյ ե-
կեղեցւոյ հոգաբարձութեան զրկած է
ընծայացողներու ցանկ մը, որուն մէ-
ջէն այս վերջինը պիտի ընարէ մէկը
որ անմիջապէս ձեռնադրուելով Մար-
տիկոյ մէջ պիտի քահանայագործէ :

—Հայ հոռմէականաց Պատրիարքա-
րանի պաշտօնաթիւթը Մէճ. Ախպար
կըսէ թէ «ինք իսկը չի կրնար հաս-
ցնել Պապական նուիրակին մոտեցում
իրեն չվերաբերող եկեղեցի մը, Բայց
եթէ Հայ ազգայինք այնքան կը փա-
փաքին սր Հայ Հոռմէական Պատրի-
արքը մտնէ իրենց եկեղեցին եւ աղօ-
թէ, պէտք է որ փութան բառնալ
այն կրօնական խնդիրները որք ար-
գելը են այսպիսի հոգեւոր հաղորդակ
ցութեան մը» :

«Բիւզանդիոն» կը պատասխանէ.
«Իրաւ կըսէք սերիլի պաշտօնակից,
Բայց ո՞վ տուած ձեզ իրաւունք են
Թագրելու որ Հայք այնքան կը փա-
փաքին եղր այդպիսի այցելութեան
կամ հաղորդակցութեան մը, ինչ է
այն հակասութիւնը նուիրակին եւ
Պատրիարքին միջեւ :

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ՄԻԼՈՆԱՅԵՐ ԸԼԼԱՆՈՒ ՄԻՋՈՆԵՐԸ

Անգլիական Բիւռնիճ'ս անուն հան-
դէս մը հարցուց քանի մը Ամերիկա-
ցի միլիոնատէրներու թէ ինչ ընե-
լու է միլիոնատէր ըլլալու համար :
Մին պատասխանեց. «Գործի նուիր-
ուած ժամերու մէջ չազակրատութիւն
ընելու չէ. եւ պէտք է անպատճառ
միտք դնել օրական այսչափ՝ ժամ աշ-
խատելու. Բայց այսչափով գործը չը
լինիւր, պէտք չէ բնաւ քու ծրագրի-
նեղ յայտնես ուրիշներուն. Ըրէ ինչ
որ յարմարագոյն կը տեսնես պատշաճ
ժամանակին առանց քու յաւակաճե-
ւերդ յայտնելու մեկտիւ խորհրդական-
ներու. մի՛ թողուր բնաւ որ քու մըր
ցակիցներդ կասկածին թէ գալ ան-
գամ ինչ պիտի ընես, այլ բաւական
երկար ժամանակ խնդրոյն վրայ խոր-
հործանել վերջ, զարկ չուտ եւ ուժով
եւ գամը պիտի գամես» :

Ամերիկացի սեղանաւորներուն իշ-
խանը, Մր. Ռեւել Սէյճ, որ ժամա-
նակին նպարավաճառի մը աշակերտ
էր եւ այսօր 410 միլիոն ֆրանքի
տէր է, սա խրատը կուտայ. «Երիտա-
սարգ մը բնաւ յուսահատուելու չէ. ե-
թէ կուզէ յաջողիլ, ուրիշ բանի
պէտք չունի, այլ միայն պարտաւոր
է աշխատասէր ըլլալու, եւ պատշաճ
խնայողութեամբ պիտի յաջողի» :

Ուրիշ միլիոնատէր սեղանաւոր մը
երիտասարդներուն խրատ կուտայ, ի-
րենց առողջութեան հոգ տանել. ժամ
ճին քնանալ, օրական 12 ժամ առ-
ատաւելն աշխատիլ, լրջօրէն եւ ա-
ռողջ դրօսանքներու հետեւիլ միայն.
եւ կը յարէ. «Հոգ տար քու վատը-
կած 25 ֆրանքէն ցո՛ւէ 5 ֆրանքն
ամեն շաբաթ մէկ կողմ դնելու եւ չա-
հեցնելու դայն, ոչ թէ անխոնջ չա-
հագրութեանց մէջ, այլ պանդայի
մը լաւ գործողութեան մէջ, կամ եր-
կաթողիկ եւ կամ կալուածական ձեռ
նարկութեան մը մէջ : Ի՞նչ դրամը տըն
տեսելու համար քու ստանալիք փոր-
ձառութիւնդ լաւագոյն խրատը պիտի
ըլլայ քու ապագայ ասպարէզիդ մէջ» :

Երկաթեղինաց իշխան Մր. Ան-
տրիու Քարնէկիի հարստութեան գաղտ
նիքը հինգ բաներու մէջ կը կայանայ.
ձեռնիքէ գործունէութիւն, տնտեսու-
թեանց, կոկիկութիւն, ճշմարտու-
թիւն, տնտեսագիտութիւն, եւ եր-
բէք չափազանց խիստ զգուշաւորու-
թիւն մը : Բաց աստի, պէտք է զգու-
շանալ ապա ըլլալէ. «Աւելի լաւ է
փոքրիկ շահ մը ընել ապահով միջոց-
ներով քան աւելի մեծ շահ ընել կաս-
կածելի եւ վտանգալի միջոցներով» :

Բայց այս խրատատու միլիոնատէր
ները եթէ մեր երկիրներու մէջ ըլլա-
յին, չենք կարծիք որ իրենց արդի
հարստութեան մէկ տասնորոգը կա-
րենային ունենալ :

ՄԻԼՈՆԱՅԵՐԵՐԻ ՎՃԱՐԱՄ ՏՈՒՐԸ

Մր. Անտրիու Քարնէկի այս տարի
կառավարութեան տուրք կը վճարէ
200,000 սուերլին : Մր. Ռիչարտ Քը-
րօքը կը վճարէ 50000 սուի. Մր.
Ֆրէտէրիք Վանտէրպիլդ 700,000 ու-
կի : Մր. Ալֆրէտ Վանտէրպիլդ 14000
էն յանկարծ 100,000 կը վճարէ : Գա-
րիգի գործով զբաղող Մր. Ռօքֆէյ-
լը 60,000 կը վճարէ, այս տարի
կը վճարէ 200,000 :

Վերջոր Հիւկոյի թոռները Բա-
րիք քաղաքին նուիրել են մոմանուն
բանաստեղծին տունը, որուն մէջ Հիւ-
կոյի ձեռքով գծուած 500ի չափ ջրա-
նեղ պատկերներ կան ինչպէս նաեւ
իր գրասեղանը գործիքներով միա-
տեղ եւ անկողինը : Թոռները 50,000
ֆրանք ալ նուէր ըրին որ այդ տունը
Մուսէնի մը վերածուի Հիւկոյի ա-
նունով :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ
ԲՕԼ ԻԹԻԳԻՅԷ

ፊት ቦታ

Պիկեդիս վե Լյուդուս վիկայեթ-
լերի տախտիկնոե Քիւրաղէրին
վաշխիկկէրի տէվամ իթմէքտե
սլաքչընտան, Պատրիարքարանա կէ
լէն Բարբթլար Էրմէնի քեօյլիւկե-
րին հէր կիւն տէհշէթտե պալըն-
տըզլարընը պիւտիէրէք հիքիւ-
մէթտէն մէքհամէթ իսթթիհամ
իթմէքտէ տիրէր :

Կէշէն կրն Քաթրիգհանէ թա-
րաՔընտան Ատլիէ հազրըրնա ե-
նի պիւր թազըր վերիւմիշ աիր :

—Տօլպեթրան աշխրեթին քիւրտ
յերի քհնամիշպան քեօյիւնէ հէ-
նիսիէ էհալիօէն պիւր թաղըմընը
զաթլ իթմըշ վէ մալլերինի ու
հալվանաթը սիւրմիշլը իտի : Էր
կա դապանըն միւսթանիթիգի Ապ.
տուլլուհ էֆ. մէգքիւր քեօյլթուհգի
գաթլա կիթմէսինաէ , բէսսի իս-
թինթազը իճրա իթմէք իշիւն էօ
լիւ սահէպլերինսէն հէր պիւր էօ-
լիւ իշիւն պիւրեթ յըգաւար ազճէ
թաւէպ իթմիշ . բարա վերմէյէն-
լէրին շահիտլէրի իսթինթազա ալ
մամըշ վէ եալան եաշլըշ բա
բօրթլաբ եաբըշ տրր : Մուս
թանիթիգին պու հարաքէթի Ատ-
լիյէնէկարէթինէ պիւտիթիլմիշ օլ-
տըղլնտան՝ անտէնՊիթլիս իսթի-
նաֆ միւստաի ուսուսթանին եաղը
լուպ , էն էվվէլ մէկքիւր միւսթան
իթիգին սուր հարաքէթինի թահ-
գիգ իթմէսի , վէ զըրկընա տա
լիւր էվրազը Սթամպուլա կլօ՛տէր
մէսի էմր օլլնմըշ տըր :

Յազաթ նէթիճէսի^օ. . . . Դա-
թիլէր իսլամ օլտըզլարընասն ճէ
զասըզ Դալաճազլարընա չիւրճէ
օլընամազ . չիւնքի գաթլ օր-
նանլար իրիսթիյան տըրլար . Տէվ
րի Համաիյէ պէօլլէ կէլմիշ պէօլ
լէ կիտէր . վէ էօթէտէ գօմիթա
տէյնա տիւզինա իլէ Հիւմէնի վէ
Դոսկիալլար ասըլլըրար :

—Վերկիւելին արժերըըմասընա
գարշը Եէնի Բաղար գաղասընտա
Արնափուտարըն շիքայէթի իւզե
րինէ մահէլին գալմագամը տախի
էհուլինին թարափընը թուլմուշ
օլմասընտան տօլալը, Գուպը Ահի
գալմագամը աղլ վէ եհերինէ պուշ-
գասընը թալին իթմէսի սէպէպէ, ,
Արնափուտար ֆէվզէլատէ հիւ-
տէթլէնուպ քսիանա գուրըշմըշլար
բալ, Հիւքիւմէթ Արնափուտարըն
սիլահա սարըմասընտան գօրգո
րագ, եինէ կվկլքի գալմագամը
մէմուրիյէթինէ թալինլէ վերկիւե
րին էսըր հալինտէ պըրագըըմասը
նա հիւննի բիգս կէտթէրմիշ
տիր :

— Բուս էլշխար Մ . Զինուորի թիւն
Ժէքրար նոթալարի իւզերինէ ,
Սէլանիքաէ եհնի ժանտարտա թէշ-
քիւի իշին Պապը Ալի պիր Գօ-
ւիսիօնը ժախշու եօլամըշ տըր :

—Շարք—Էքսպրէս շրվէնոր-
էրը գտնարընա 11 կիւն գարան.
Ժինա թախսիս օլրնիւսարնտան ոս
այը Պուլկար հիւքիւնէթի Պապը
Դիլէ բրօթէսթ իթմիշ տիր.

B. P. U. I., U. I., U. I.

Ո՛ր . փրկւ կերին տա՛րէնին տէն
այրնան մայիւ մութաւ պինտէն
Պօղէբէր տահա 18 ալ գտաւոր
մուհւարկպէլէ տէվաւ իտէպիլէ
Ճէրլէր . պունտան մատաւ Ո՛քրի-
գանաէրլէրին կիւն պէ կիւն ալթ
մաղտա վէ ետրլմագտա օլուն
ըսհունը Պօղէբէր տահա զիրտէ
պիր գաղգվիթ վէրՃէբ տիր :

Ճէնէրայ Տէվէթ Իսէ տաճառ Ի.
Էրէյէ Կիտապ, Ինճիլիզլէրէ գար.
Չը հիմուն մա տէվաճ իթմէլլէ պէ-
լապէր վէ հիչ պիւր իմարաֆառն
Իմտաա վէ մա հիմուն իսթէմէլլ
սիլիւն 3—4 սէնէ մա հարէպէյէ
տալաւնադարըր պիւրիթիչ տիր:

— Յունիս տարեաա ճէնպիսի ԱՖ
բեզաաա ինկիլիքէիին թէկէֆիւս
թը 3919 քիշի օլապ, պօուլար
աան հալընը 634 քիշի էօրիւշ,
տիկէրլէրի հաքէիի վէ խաաթա օ
լարաք մուհարէպէէէ տիբէմլը հա.
լինէ տիշմիշլէր տիբ, 3919 քի.
շինին 174ք զապիթ տիլլէր,

— Ինկիրիչ հիւքի մէթի տախի
մուհարեպէնին պիր ահնէ տահա
տէվատ իտէճէկինէ զոնտաթ հո
սըլ իթմըլ օլուպ, մէհրիսի վիւքէ
լա աթթըլ իճթիմա իտէլէք՝ պու
մէսէլէտէն աօլալը ուզուն միւզա-
քէրէտէ պալընմըլ տըր, Պօեթլէ-
րին ճէսարէթի աթթմըլ տըր. զի-
րա զըրըարտա չիտէլէք հէթիշ-
մէ յօլուպ, աթթլըրըր թօլուրմազ
վէ ճէճէտիքլիի հէրտէ մուհա-
փազա՝ օլընսալ իչիւն չիմտի հէր
պիր սուհուլէթ վար տըր :

376.00.

Պրոր արտան պէրու շրոննա
հիւքիւմէթի քիւլլիթի ճէպհա-
նէ վէ սարիւր հարպ լէվիւքիւմէթ
Մարսիլիաաան Սէնթիալա կէօն-
աէլիւմէթէ տիր . պու թէաարիգա
թը չօզլար մուհարէպէ հազրլը-
ղը սոտա իտէ,օրլար :

ԱԼՄԱՆԻՍ

Լալիցիիկ պահպանողներն իրանք
իֆրաւ ի թմուռնուն սօնրա հէր
պիւն պիր պիրի տրգասընտան Աւ-
մանրատաւ իֆրաւիկթէր վուգու
պուլվագատա աւրւ Աւման պահպա-
նորըն վէ շիւքթէթէրին շու պուր-
հանը մուրիւտի հիւքիւմէթին տա-
նի ֆէվգէլատէ թէտապիրի հար-
պիւնսինի սէրտէտար իտէպիւնճէ
պի շիւքհէւիգ տիր :

— Բէշթաթի շէհրիեռէ հարիզ
լուհաւր իտուպ, պիւթիւն շէհր
հանմըշ տըր. ետլընըզ պիւր քիչի
էօլմիշ :

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Կրանտուրք Ալեքսանդր Միխայ-
իլովիչին Շրբադայա վէ Սօֆիա-
յա կիթմէք իշխոն օլընոն ըիվա-
նէթլըրին հիշ պիրիսի տօղրու չըգ-
աւարտ : Կրանտուքին Սօֆիայա
յիթմէլըրի իշխոն Պուլկար հի.քիւ
վէթնին ջարա պա թէլէկրաֆ
թմիշ օլտրղըր ընճա գապուլ օլըն

Հովորդ աբր. վէ սգսր սթարազ
հիշ քիսեհերի ֆիքքիտէն հէլէ
էն շէլ զուգու պոլար. էանի
կարանտիքի ֆէսսսէլճէլէ կիթ.
Վէր. մի. քարիլէն պու կի.ն օ.
թասու օլմ. յր աբր.

Բաւա՛ն իւ՛ն վէ՛րահա՛ր Բը՛հն
Ֆէրտի՛անտ Ո՛ւ Սի՛սալի՛օվիչի
Գապա՛լ իսէ՛ճէք տի՛ր Պա՛քրէշ
Եւս իշի՛սի բապա՛ր կիւնի՛ւ Գէ՛օւ
տէ՛ճէ, կի՛թմիշ օլտոր՛լը կիպի՛,
Բաւա՛նիւ վի՛քէլա՛ւ Բէ՛րիսի Ս՛.
Տի՛թիթ Սի՛ուրպա՛ վէ՛ հորպի՛շ
Ճաղրը՛ր տա՛խի բազա՛ր էրթէ՛սի
կիւնի՛ւ Գէ՛նէլտէ՛ճէ, մի՛թկէ՛տ.
Ճի՛հէն Պա՛քրէշտէ՛ն հաթէ՛քէթ ի՛թ
միշի՛ւր տի՛ր :

Ֆելի . Բրեհնա Ֆերտինանտ հազ-
րէկէրէր Ջորա պիր թէլէկրաֆ
քէշիտէ իտէքէք , Կրանտիւք Ալիք
սանտորն թէլչրիֆինտէն տօլալը
թէլէքքիւրաթ պէյան իթմիշ վէ
պու մինտաիպէթլէ Բուսիտ վէ
Պուլկարիտ պէյնինտէ մինտաիպու
թը տօլթանէ ուրթմըշ յուճուղքնր
աբգ իթմիշ տիր :

— Սօֆիատաքի Օոմանյոյ զօմի-
սերի Նէճիպ Մէլհամէ Էֆ. սէյ-
հաթա չըգմըշ օլուպ, Շուսլու,
վարնա, Սիլիստրէ վէ սալիբ շէ-
հրիւրէրի կեզէրէք, բաշտիւէ մէք
թէպլէրին իմթիհա նալարքնաա պու-
լընաշ, պաղը շահիրտլէրէ, հօճա
սուրա հէտիւլէրէ վէ պուրչիչէք
վէրմիշ վէ ֆապիւրլէրէ իանէ տա-
ղըթմըշ սըր :

ՄԻԻԹԷՆԼՎՎԻՅԷ

վիշննա տիրութիւն տալիքէ-
րինտէ կէզէն շայտալմա կէօրէ,
օգոստոս ալընտա ինկիլիզ զրալը
էտուարտ, Բուս Զարը վէ Ալմա-
նիա իմքէրաթօր Մայանաաա
կէօրիշէճէքլէր, վէ պուս մինաաի-
պէթլէ իմքէրաթօր վիշննալ Գրալ
էտուարտ վէ Զար պէյնինտէ մի-
յանճր (միջնորդ) օյաճազ բմրշ
Պուս միյանճրլըզ թապիի ինկիլ-
թէրա վէ Բուսիա պէյնինտէ ճա-
րի օլտն պապը մուհիմ բօյրթիկա
մէսէլէլէրիինտէն տօլալը օլուպ,
օ մէսէլէլէրի հալլ իթմէք իշին
մուհարէպէլէրէ մէյաաան վէրմէքսի
զին սուրէթի տօլթանէտէ պի-
լիբլմէք մազօնտինտէն իպարէթ
օլմալը տրր :

2b'c

Բէքինտէն վերաւ իտէն պիտ
 լէլէկրաֆըն պէյաննա պինաէն ,
 Բէքէն Թուանըն Չին իմբէրաթօ .
 Բիգաաը իլէ միւլթլէֆէյին էճ-
 նէպիլէրէ գաւշը Կէնի պիտ իխթի-
 ղու Հաղըրլամագտա օլտըրընը վէ
 աաըրի իլէ Բէքին ի պէրինէ Կիւ
 ղիւմէքտէ պալընտըլընը Լճտարա-
 տան Յուլիս 11 Թարիխի պիտ
 լէլէկրաֆ պիտրիւիշ տիր .

Բէքինսէն վերիկէն պիտ թէլէկ-
րաֆ, Դօքսէրլէրին Չին աւքէրլէ.
Իրնի Բաօթ ինիֆուտա զալէպէ
Իթմիշ օլարգուարնր պիտիրտի:

[illegible]

—) (—

ጊዜ ትሆኑ

ՊՈՒՂՏԱՅ		
Վաւոհն. 51/56	ի հքթ.	7. 47/8. 50
Արապա 50-58	ի հքթ.	8. —/11. 60
ԱՐԲԱ		
Վաւոհն 100	քիւ.	8. 20/8 40
Արապա 38-47	ի հքթ.	5. 60/6. 40
ԵՈՒԼԱՅ արապա		4. —
ՅԱՄԱՌԻԻԱ 100 օգա		18. —/23. —
ՁԱՎՏԱՐ		7. —/8. —
ՏԱՐԸ		6. —/6. 20
ՄԸՆԸՐ Վաւ. 58. 60	ի հքթ.	6. —/6. 20
Արապա	հքթ.	6. 20/6. 50
Իււնահէ 5/10 արապա կէւոյքստէ Վաւոհն		Խօդ :
Վաւոհն մուսուլմանի ալիսուհի ֆրանսիացի, արապա կիւսիւլուլէ : Նաք. 22. 90		

ՊԱՐԳԱԼԻՅԷ

Վարձա Բիացասընտա	պագգալիէ
ժաւէրիկն պու կիւնքի ֆիւսթը,	ալք
թուռն ֆրանք իւլէ,	Ֆր. ՍԵ.
ԳՍՀՀԷ	1. 60/1, 75
Շէշֆէր. — (Բէլլէ) քիւս	— 57.50
« (քէսմէ) սանտրք	29.30
Բիթիւնձ — ձարոն չու	
վալը	34.—
Բիթիւնձ ձիւրիւլէ չու վալը	39.—
Բիթիւնձ Ինկէ. — «	25.50
« Բիթիւնձ	50.—
ԿԼԶ. — սանտրք	7.—
Ջէնթիւն, ԵԼԴԼ. — քիւս	1. —/1.10
Գարա ի զիւս	— .92

ԴՐԻԳՈՐ ՓԱՐԹԱՄԵԱՆ

Վկայեալ յանձնակաւսար ի Պարկապ

Պատիւ աւնի յայտնել յարգոյ
Հաստրակութեան որ յանձնակա-
ւարի գործառնութիւնները աւելի
ընդարձակած եւ մաքստան վե-
րաբերեալ գործերով ալ զբաղի
սկսած է, և պատրաստ է իրեն
գիւղի յաճախողներուն յանձնա-
րարութիւնները կատարել ամենա-
շուտ և աճան կերպով, որուն
փորձը զիտեն արդէն աւանանք
որ իրեն հետ գործ ունեցած են:

ԳԷՈՐԳ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ՌՈՒՄՃՈՒԳԼԸ

Հէբրէի վայելածն, լաւատօ վէ սա-
լիբ արարպարար ինչառ ու թափարի ին
չօգ անհնէլեքաւն պէտքս միւշթէրէրէր-
թիւ հզգէր ճիէթն իօշոնաւ պարաթը
օյան Գ. Գուշուսճեանըն արթըլիսին-
տէ վայելածնար վէ սառ տալիբ էլիւ
տէ էտէվաթ հազար ոսթըլմադատ վէ
եարթըլմադատ արթ :

Իդիլիզաը օյան զաթլար մէրգու-
մըն Վառնատա Տէօրթու ճիւն. ո խաթթ-
մառ ջեաթի իօթըր 1 միւլթըն միւ-
րաճատթ իթմէլի տիլլէր :

Սալիբ չէհիլլէրէրէր վէրիլէն սը-
թարիլլէր տէրէր վէ սատրպանն սա-
լիթտէ ինթա օրընրիլար :

25 7

ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ

ՄՐԻՈՒՆՋ ՀԱՅԻԱԿՈՆ
(Բարեկիտիեալ եւ ճոխացեալ)

Առաջին ապագրութիւնը սպառած
լրջալով, շատ քի տեղերէ եղած խորհ-
րանքին վրայ, ՄՐԻՈՒՆՋ ՀԱՅԻԱ-
ԿՈՆԻ Բ, ապագրութիւնը, բարեկի-
տեալ եւ ճոխացած ի լոյս կընծայուի
բանի եւ օրհնի. գին 1 ֆրանք:
Դիմել Իրաւունքի խնդրագրութեան.